

Το παρακάτω κείμενο είναι μία απόπειρα σκιαγράφησης ενός ριζικά νέου νόμου πλαισίου για τα ελληνικά πανεπιστήμια. Απέχει πολύ από το να είναι ολοκληρωμένο και πιθανότατα περιέχει νομικές και νομοτεχνικές αφέλειες. Χρειάζεται ακόμη πολλή δουλειά για να αποσαφηνιστούν τα καθήκοντα και οι εξουσίες του κάθε προσώπου και κάθε οργάνου και να συμπληρωθούν ορισμένα τμήματα. Σημειώσεις/επεξηγήσεις/σκεπτικό για ορισμένες ρυθμίσεις δίδονται στο τέλος ή μέσα σε { }.

Το προσχέδιο αυτό ενσωματώνει πολλές θετικές διατάξεις του προσχεδίου που προτάθηκε από το ΥΠΕΠΘ αλλά πηγαίνει πιο βαθιά αλλάζοντας ριζικά τον τρόπο διοίκησης των πανεπιστημίων. Εν περιλήψει προτείνεται: η μετατροπή των ιδρυμάτων σε ΝΠΙΔ, η εποπτεία τους από Συμβούλια Επιτρόπων προτεινόμενα από την κυβέρνηση με έγκριση αυξημένης πλειοψηφίας της Βουλής, μεταφορά πολλών δικαιοδοσιών στα ίδια τα πανεπιστήμια (όπως ο καθορισμός του τρόπου εισαγωγής φοιτητών, όροι φοίτησης, κτλ), επιλογή των πρυτάνεων από το Σ.Ε., αλλαγή τρόπου εκλογής αντιπρυτάνεων και κοσμητόρων, μηχανισμοί διασφάλισης της αξιοκρατίας σε εκλογές και προαγωγές, κώδικας δεοντολογίας φοιτητών και καθηγητών, πειθαρχικές διατάξεις, αλλαγή της έννοιας του «ασύλου», κανόνες για τη λειτουργία των φοιτητικών συλλόγων, μείωση της φοιτητικής συμμετοχής σε λογικά επίπεδα, αξιολόγηση συγγραμμάτων, κτλ.

Το τελευταίο που θα ήθελε η πρωτοβουλία αυτή θα ήταν να υπονομεύσει το καλό προς χάριν του καλύτερου. Το προσχέδιο του ΥΠΕΠΘ περιέχει πολλά θετικά στοιχεία και θα ήταν καλό να ψηφιστεί το συντομότερο δυνατό, ενδεχομένως με κάποιες τροποποιήσεις. Όμως μεγάλα προβλήματα δεν θα τα λύσει και θα ήταν λάθος της κυβέρνησης να διακηρύξει ότι έκανε μεταρρύθμιση και να κλείσει το θέμα. Ο διάλογος πρέπει να συνεχιστεί προς την κατεύθυνση μιας εκ βάθρων αναμόρφωσης του πανεπιστημιακού μας συστήματος. Σε αυτό το πλαίσιο κατατίθεται η παρούσα πρόταση. Δεν είναι μία πρόταση που μπορεί να υλοποιηθεί αύριο. Χρειάζεται προετοιμασία: να συζητηθεί πλατιά μέσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα, να δουλευτεί συλλογικά, να εξεταστούν όλες οι λεπτομέρειες, να προβλεφθούν όλες οι επιπτώσεις και τα πιθανά προβλήματα, να κλείσουν τα «παραθυράκια» που μπορεί να αφήνει. Κάποιες συγκεκριμένες ιδέες όμως μπορούν να υιοθετούν αμέσως και να ενσωματωθούν στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο.

Ευχαριστώ θερμά τους συναδέλφους και φοιτητές που έκαναν σχόλια στην πρώτη εκδοχή του κειμένου. Οι περισσότερες συστάσεις τους ενσωματώθηκαν στο κείμενο. Περαιτέρω σχόλια και συστάσεις είναι ευπρόσδεκτα μέσω ΗλΤαχ (tlazaridis@ccny.cuny.edu) ή δημόσια μέσα από το φόρουμ διαλόγου GreekUniversityReform.wordpress.com.

Θέμης Λαζαρίδης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Χημείας
City College of New York / CUNY

ΕΚΔΟΧΗ 2. 17/9/2006

Προσχέδιο για ριζικά νέο Νόμο Πλαίσιο για τα πανεπιστήμια

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από α) πανεπιστήμια, β) τεχνολογικά ιδρύματα, γ) ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης. Το παρόν νομοσχέδιο αφορά τα πανεπιστήμια (Α.Ε.Ι).

Η αποστολή των ΑΕΙ είναι ... (όπως στο Ν.1268/82 ή το προσχέδιο του ΥΠΕΠΘ)

Η είσοδος στα ΑΕΙ γίνεται αποκλειστικά με βάση τις γνώσεις, τις ικανότητες, και τα προσόντα των υποψηφίων. Η πολιτεία έχει την υποχρέωση να καταβάλλει τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια για να εξαλείψει την άμεση ή έμμεση επίπτωση οικονομικών διαφορών στην πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση.

Η πολιτεία παρέχει σε κάθε επιτυχόντα υποψήφιο δωρεάν εκπαίδευση προς λήψιν ενός πτυχίου ΑΕΙ. Για τη λήψη δεύτερου πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου, τα ιδρύματα έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν δίδακτρα. Το ύψος των διδάκτρων καθορίζεται από τα ίδια αλλά υπόκειται στην έγκριση του ΥΠΕΠΘ.

2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Το ΥΠΕΠΘ έχει τη συνολική εποπτεία των πανεπιστημίων αλλά δεν επεμβαίνει στα εσωτερικά τους. Συγκεκριμένα έχει μεταξύ άλλων τους εξής ρόλους:

- α) Προτείνει τα περισσότερα από τα μέλη των Συμβουλίων Επιτρόπων, τα οποία πρέπει να εγκριθούν με αυξημένη πλειοψηφία από τη Βουλή.
- β) Αποφασίζει για τη δημιουργία νέων πανεπιστημίων μετά από γνωμοδότηση του ΕΣΤΕ και της Συνόδου των Πρυτάνεων. Η δημιουργία νέου πανεπιστημίου αρχίζει με την εκλογή Συμβουλίου Επιτρόπων και την επιλογή Πρύτανη από αυτό.
- γ) Καθορίζει το ποσό της χρηματοδότησης των ιδρυμάτων με κριτήρια που αυτό επιλέγει
- δ) Διατηρεί το δικαίωμα να ενημερώνεται για οποιοδήποτε θέμα και να κάνει οικονομικό έλεγχο για τον τρόπο διάθεσης της κρατικής χρηματοδότησης
- ε) Διατηρεί το δικαίωμα να προβαίνει σε αξιολόγηση των ιδρυμάτων συνολικά ή και κάθε τμήματος αυτών
- στ) Εποπτεύει και αξιολογεί το έργο των Συμβουλίων Επιτρόπων και καθενός μέλους τους.
- ζ) Καθορίζει τα επαγγελματικά δικαιώματα αποφοίτων
- η) Ενημερώνει υπεύθυνα τους υποψήφιους φοιτητές και τις οικογένειες τους για τις επιλογές τους (π.χ. δίνει στατιστικά στοιχεία για την επαγγελματική αποκατάσταση και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων κάθε τμήματος, κτλ)
- ι) Διενεργεί τις πανελλήνιες εξετάσεις, τα αποτελέσματα των οποίων μπορούν (ή οφείλουν;) να λαμβάνουν υπ' όψη τα ιδρύματα για τον προσδιορισμό των εισακτέων

Από τη στιγμή που συγκροτηθεί ο εσωτερικός κανονισμός κάθε πανεπιστημίου, το ΥΠΕΠΘ δεν θα έχει κανένα λόγο πάνω σε εσωτερικά ζητήματα, όπως εκλογές, προαγωγές, μετεγγραφές, τρόπος εισαγωγής φοιτητών, αριθμός εισακτέων (0), σκοπιμότητα δαπανών, κτλ.

{ Η συνήθεια του ΥΠΕΠΘ να ψηφίζει κάθε λίγο νόμους που τροποποιούν το θεσμικό πλαίσιο κάνει περισσότερο κακό παρά καλό. Ο Νόμος Πλαίσιο και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί των ιδρυμάτων θα πρέπει να είναι κάτι σαν το Σύνταγμα: να ψηφίζονται με πολλή περίσκεψη και να μεταβάλλονται με δυσκολία. Με την ευκολία ψήφισης νόμων στο πολίτευμα μας, ουσιαστικά ένα άτομο, ο εκάστοτε Υπουργός Παιδείας, έχει τη δυνατότητα να αλλάζει το θεσμικό πλαίσιο με ελάχιστη συναίνεση και αυτό είναι πηγή πολλών προβλημάτων. }

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (1)

Το Εθνικό Συμβούλιο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΣΤΕ) είναι το ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αποτελείται από 15 μέλη. Ex officio συμμετέχουν οι πρόεδροι του ΣΕΒ και της ΓΣΕΕ. Τα υπόλοιπα μέλη πρέπει να είναι πανεπιστημιακοί διεθνούς κύρους που εργάζονται σε πανεπιστήμια της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Προτείνονται από τον Υπουργό Παιδείας και εγκρίνονται με αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων από τη Βουλή. Τα προτεινόμενα ονόματα επιλέγονται από συνεχώς ανανεούμενο κατάλογο που συγκροτείται από αιτιολογημένες προτάσεις όλων των τμημάτων (τρία ονόματα από κάθε τμήμα από τα οποία μόνο ένα μπορεί να είναι μέλος ή πρώην μέλος του τμήματος). Η θητεία όλων των μελών διαρκεί 7 χρόνια, με δυνατότητα μιάς ανανέωσης. Κατά την πρώτη συγκρότηση του οργάνου οι θητείες των μελών του κυμαίνονται από 2 έως 7 χρόνια και κατανομούνται με κλήρο. Τα μέλη του ΕΣΤΕ υπηρετούν αμισθί. Μόνο τα έξοδα που σχετίζονται με την τέλεση των καθηκόντων τους καλύπτονται από το ΥΠΕΠΘ.

Εκτός από τα αναφερόμενα σε άλλες διατάξεις του παρόντος νόμου, τα καθήκοντα και οι εξουσίες του ΕΣΤΕ είναι οι εξής:

- α) Γνωμοδοτεί στο Υπουργείο Παιδείας σε θέματα πανεπιστημιακής πολιτικής, όπως δημιουργία και χωροταξία νέων πανεπιστημίων ή τη συγχώνευση υπαρχόντων.
 - β) Συστήνει ειδικές επιτροπές για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων εκπαιδευτικής πολιτικής
 - γ) Εποπτεύει τα Συμβούλια Επιτρόπων των πανεπιστημίων
 - δ) Καθιερώνει και απονέμει βραβεία αριστείας σε έρευνα και διδασκαλία ανά επιστημονική περιοχή { η αναγνώριση και ενθάρρυνση της ακαδημαϊκής αριστείας στη χώρα μας είναι εγκληματικά ελλιπής ... }
-

Το ΕΣΤΕ δέχεται γνωμοδοτήσεις από τη Σύνοδο των Πρυτάνεων για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

4. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ (2)

Κάθε πανεπιστήμιο ή ομάδα πανεπιστημίων (η ομαδοποίηση θα αποφασιστεί από το ΕΣΤΕ) εποπτεύεται από ένα Συμβούλιο Επιτρόπων (ΣΕ). Κάθε ΣΕ αποτελείται από 17 μέλη. 10 μέλη προτείνονται από τον/την Υπουργό Παιδείας και εγκρίνονται με αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων από τη Βουλή. Τα υπόλοιπα μέλη εκλέγονται από το ίδιο το ΣΕ και μπορεί να είναι πανεπιστημιακοί διεθνούς κύρους, επιτυχημένοι επιχειρηματίες, ή άλλα εξέχοντα στελέχη της ελληνικής κοινωνίας. Τα μέλη του ΣΕ δεν μπορούν να είναι

διδάσκοντες ή διοικητικά στελέχη των ιδρυμάτων που αυτό εποπτεύει. Η θητεία όλων των μελών διαρκεί 7 χρόνια, με δυνατότητα μιάς ανανέωσης. Κατά την πρώτη συγκρότηση του οργάνου οι θητείες των μελών του κυμαίνονται από 2 έως 7 χρόνια και κατανέμονται με κλήρο. Τα μέλη του ΣΕ υπηρετούν αμισθί. Τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής τους καλύπτονται από τον προϋπολογισμό των ιδρυμάτων που εποπτεύουν. Το ίδιο άτομο δε μπορεί να υπηρετεί σε περισσότερα από δύο ΣΕ. Τα μέλη του ΣΕ δεν επιτρέπεται να έχουν σύγκρουση συμφερόντων με τα ιδρύματα που αυτό εποπτεύει, δηλαδή να έχουν προσωπικό οικονομικό όφελος από τις αποφάσεις που λαμβάνει το ΣΕ (π.χ. δεν μπορούν να πωλούν εμπορεύματα στο πανεπιστήμιο κτλ).

Στα ιδρύματα που εποπτεύει, το ΣΕ:

- α) Έχει την ανώτατη εξουσία, δηλαδή να εγκρίνει ή να απορρίπτει κάθε απόφαση της διοίκησης
- β) Εκλέγει τον πρόταξη και επιβλέπει την εκτέλεση των καθηκόντων του
- γ) Εγκρίνει τη δημιουργία νέων τμημάτων ή σχολών ή το κλείσιμο/συγχώνευση άλλων
- δ) Εγκρίνει εκλογές και προαγωγές διδακτικού προσωπικού
- ε) Εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό τους
- στ) Συντάσσει με τη συνεργασία της διοίκησης του ιδρύματος και υποβάλλει στο ΥΠΕΠΘ τετραετές ακαδημαϊκό-αναπτυξιακό πρόγραμμα (βλ. Προσχέδιο ΥΠΕΠΘ, Α. 5)

....

Όργανα του ΣΕ είναι ο πρόεδρος, τον οποίο επιλέγει ο Υπουργός Παιδείας από τα μέλη του ΣΕ, ο αντιπρόεδρος, και ο γραμματέας, οι οποίοι εκλέγονται από την ολομέλεια. Το ΣΕ συντάσσει λεπτομερή κανονισμό λειτουργίας του. Η ολομέλεια του ΣΕ συνέρχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον τέσσερις φορές το χρόνο, για να επιτελέσει το έργο της. Επανελημμένες αδικαιολόγητες απουσίες από μέλος του ΣΕ όπως και διαπίστωση σύγκρουσης συμφερόντων κινούν διαδικασία απομάκρυνσης του από τον Υπουργό Παιδείας, η οποία πρέπει να εγκριθεί από πλειοψηφία 2/3 της Βουλής.

5. ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΑΣΗ

{ Θα ήταν καλό τα πανεπιστήμια να μετατραπούν σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου για την ενίσχυση της οικονομικής τους αυτοτέλειας και την διευκόλυνση προσέλκυσης και μη-κρατικών πηγών χρηματοδότησης. Οι εργαζόμενοι στο πανεπιστήμιο (ΔΕΠ, ΕΔΤΠ, διοικητικό προσωπικό κτλ) θα πρέπει να είναι υπάλληλοι του ιδρύματος, όχι του δημοσίου. Το ίδρυμα θα έχει τη δυνατότητα να καθορίζει το ίδιο τις αποδοχές των υπαλλήλων του, μέσα σε πλαίσια που προκαθορίζονται από την κυβέρνηση. Θα πρέπει τα πανεπιστήμια να συνηθίσουν να κάνουν το κουμάντο τους, να ισοσκελίζουν τον προϋπολογισμό τους, να εξοικονομούν πόρους, και να μην προσλαμβάνουν περισσότερους από όσους χρειάζονται. Μεγάλο πλεονέκτημα θα είναι ο απεγκλωβισμός από την κρατική γραφειοκρατία.

Αυτό βέβαια προσκρούει στο άρθρο 16 του Συντάγματος, οπότε μπορεί να γίνει μόνο μετά από την αναθεώρηση του. Τα περισσότερα ερευνητικά ιδρύματα, αν και δημόσια, είναι ΝΠΙΔ. Γιατί πρέπει το Σύνταγμα να καθορίζει ακόμα και τη νομική υπόσταση των πανεπιστημίων; Ακόμα ένας λόγος να αναθεωρηθεί το Α. 16, άσχετα με το τι κανείς πιστεύει για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. }

«Τα εισοδήματα των ΑΕΙ από όποια πηγή κι αν προέρχονται απαλλάσσονται» «της φορολογίας. Οι δωρεές προς τα ΑΕΙ από φυσικά ή νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε μορφής εκπίπτουν εν όλω ή εν μέρει από το φορολογητέο εισόδημα των δωρητών» (βλ. Προσχέδιο ΥΠΕΠΘ, Α 7.2).

Ιδιωτικές δωρεές μπορούν να γίνονται μεταξύ άλλων για κτίρια και υποδομές, για σπουδαστικές υποτροφίες, οργάνωση νέων προγραμμάτων σπουδών, επιχορηγήσεις καθηγητικών εδρών, κτλ. Οι δωρεές πρέπει να γίνονται με τρόπο και υπό όρους που να μην υπονομεύουν την ανεξαρτησία του ιδρύματος.

6. ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

1. Τα πανεπιστήμια είναι χώρος ελεύθερης έκφρασης και διακίνησης ιδεών. Οποιαδήποτε δίωξη, εμφανής ή αφανής, για λόγους πολιτικούς ή ιδεολογικούς απαγορεύεται.

2. Τα μέλη ΔΕΠ έχουν πλήρη ελευθερία στην επιλογή μεθόδων διδασκαλίας και στην διεξαγωγή έρευνας μέσα στα πλαίσια των νόμων του Κράτους. Οποιαδήποτε παρέμβαση του Κράτους σε διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες απαγορεύεται. Το Κράτος διατηρεί όμως τη δυνατότητα να αξιολογεί την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

3. Τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν πλήρη ελευθερία να ασκούν κριτική στις διοικητικές αρχές του πανεπιστημίου και την πολιτική ηγεσία. Οποιαδήποτε αντίποινα σε τέτοιες επικρίσεις απαγορεύονται.

4. Φοιτητές και διδάσκοντες έχουν πλήρη ελευθερία να συγκροτούν συλλόγους, να συνδικαλίζονται, και να προβαίνουν σε διαμαρτυρίες, αρκεί αυτές να μην υπονομεύουν την ελευθερία των υπολοίπων μελών της

πανεπιστημιακής κοινότητας. Κανένα μέλος της πανεπιστημιακής κοινότητας δεν μπορεί να παρεμποδιστεί από άλλο στην τέλεση του διδακτικού ή ερευνητικού του έργου. Η άσκηση σωματικής ή ψυχολογικής βίας από μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας προς άλλα είναι ανεπίτρεπτη.

5. Η τάξη στο χώρο του πανεπιστημίου φυλάσσεται από ειδικό σώμα ένστολων αλλά άοπλων φυλάκων. Ο διευθυντής του σώματος φυλάκων διορίζεται από τον Πρύτανη και λογοδοτεί σε αυτόν. Επέμβαση της αστυνομίας στο χώρο του πανεπιστημίου επιτρέπεται μόνο μετά από α) πρόσκληση ή άδεια (τηλεφωνικά) του διευθυντή της πανεπιστημιακής αστυνομίας σε έκτακτα περιστατικά ή β) πρόσκληση ή άδεια του πρυτανικού συμβουλίου σε όλες τις άλλες περιπτώσεις. Σε περιπτώσεις καταδίωξης ατόμων για αξιόποινες πράξεις που ετελέσθησαν εκτός του πανεπιστημίου, η αστυνομία μπορεί να εισέρχεται στο χώρο του πανεπιστημίου χωρίς πρότερη άδεια.

{ Υπάρχει και η γνώμη το 5 να απαλειφθεί, δηλαδή να μην υπάρχει κανένας περιορισμός στην είσοδο της αστυνομίας. Αυτό ίσως είναι καλύτερο. Πάντως τα πανεπιστήμια χρειάζονται καλύτερη φύλαξη }

7. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (3)

Κάθε ίδρυμα οφείλει να συντάξει εσωτερικό κανονισμό, συμβατό και συμπληρωτικό στον παρόντα νόμο, που να καθορίζει θέματα όπως:

- * Αδιάβλητος τρόπος εισαγωγής των φοιτητών (με βάση βαθμολογία Λυκείου, βαθμολογία στις πανελλήνιες εξετάσεις, κτλ).
 - * Οι όροι φοίτησης (διάρκεια σπουδών, τρόπος εξετάσεων, κτλ).
 - * Λεπτομέρειες για τη λειτουργία των οργάνων διοίκησης
 - * Διαφανής και αξιοκρατικός τρόπος προσλήψεως διοικητικού και μη-καθηγητικού διδακτικού προσωπικού
 - * Θέματα διδακτικού προσωπικού, όπως σαββατικές άδειες, άδειες άνευ αποδοχών, κτλ.
 - * Κανονισμοί σχετικά με οικονομικά ζητήματα και τη διαχείριση της περιουσίας του πανεπιστημίου
- { * Όλα τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 του Ν.2083/92 και αυτά που προστίθενται με το άρθρο 4 του Προσχεδίου του ΥΠΕΠΘ. }

Ο Ε.Κ. συντάσσεται με ευθύνη και με τρόπο που επιλέγει ο Πρύτανης. Ο Ε.Κ. εγκρίνεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο λαμβάνοντας υπ' όψη συστάσεις από τη Σύγκλητο Διδασκόντων και τη Σύγκλητο Φοιτητών. Κατόπιν υποβάλλεται προς έγκριση στο ΣΕ. Δεν απαιτείται έγκριση από το Υπουργείο Παιδείας.

8. ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η ανώτερη διοίκηση του πανεπιστημίου αποτελείται από τον Πρύτανη, τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, τον Αντιπρύτανη Οικονομικού Προγραμματισμού, και τον Αντιπρύτανη Εγκαταστάσεων και Διοικητικού Προσωπικού.

Κάθε Σχολή διοικείται από τον Κοσμήτορα.

Η Σύγκλητος Διδασκόντων (ΣΔ) αποτελείται από ένα μέχρι τρία μέλη ΔΕΠ ανά τμήμα, ανάλογα με το μέγεθος τους. Όταν είναι περισσότεροι από ένας, οφείλουν να ανήκουν σε διαφορετικές καθηγητικές βαθμίδες. Οι εκπρόσωποι ενός τμήματος στη ΣΔ εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση για θητεία 3 ετών. Στη ΣΔ επίσης συμμετέχει και ο διευθυντής της Βιβλιοθήκης. Η ΣΔ είναι η «φωνή» των μελών ΔΕΠ του ιδρύματος και συμμετέχει στη διοίκηση του. Διαβουλεύεται σε θέματα που απασχολούν το ίδρυμα και έχει δικαίωμα να ενημερώνεται για αυτά από την ανώτερη διοίκηση.

Η Σύγκλητος Φοιτητών αποτελείται από τα προεδρεία των προπτυχιακών φοιτητικών συλλόγων κάθε τμήματος. { Μήπως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος του κάθε τμήματος; } Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συγκροτούν τη δική τους Σύγκλητο.

Το Πρυτανικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρύτανη, τους αντιπρυτάνεις, τους κοσμήτορες των σχολών, δύο εκπροσώπους της Συγκλήτου Διδασκόντων και δύο εκπροσώπους της Συγκλήτου Φοιτητών (ένα προπτυχιακό και ένα μεταπτυχιακό φοιτητή).

Ο εσωτερικός κανονισμός του ιδρύματος μπορεί να προβλέψει επιπλέον διοικητικές θέσεις καθώς και συλλογικά όργανα ή επιτροπές με τρόπο συμβατό με το πνεύμα και τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Επίσης μπορεί να τροποποιήσει σε κάποιο βαθμό το διοικητικό σχήμα που προτείνεται στο νόμο αυτό. { Εδώ χρειάζεται ευελιξία. Άλλα σχήματα και καταμερισμοί ευθυνών μπορεί να είναι πιο αποτελεσματικά. Επίσης, τα πανεπιστήμια έχουν διαφορετικές διοικητικές ανάγκες ανάλογα με το μέγεθος τους. }

Ο πρύτανης, οι αντιπρυτάνεις, και οι κοσμήτορες αξιολογούνται μέσω ερωτηματολογίου ξεχωριστά από τα μέλη ΔΕΠ και φοιτητές ανά δύο χρόνια. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης δημοσιοποιούνται και κοινοποιούνται στο ΣΕ του ιδρύματος, στο ΕΣΤΕ και στο Υπουργείο Παιδείας.

9. ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΗ (4)

Η εκλογή του πρύτανη γίνεται με ανοιχτό, διεθνή διαγωνισμό. Η θέση προκηρύσσεται όπως και οι θέσεις μελών ΔΕΠ. Οι υποψήφιοι μπορεί να είναι ή να μην είναι μέλη ΔΕΠ του οικείου πανεπιστημίου. Η αναζήτηση γίνεται από εισηγητική επιτροπή που αποτελείται από 5 μέλη. 3 μέλη του ΣΕ που ορίζονται από τον πρόεδρο του, ένας εκ των οποίων προεδρεύει του σώματος, 1 εκπρόσωπο της Συγκλήτου Διδασκόντων και 1 εκπρόσωπο της Συγκλήτου Φοιτητών του οικείου πανεπιστημίου (κατά προτίμηση μεταπτυχιακό φοιτητή). Η εισηγητική επιτροπή εποπτεύει την προκήρυξη και διαφήμιση της θέσης, εξετάζει τις αιτήσεις, και επιλέγει τους 5 επικρατέστερους υποψήφιους οι οποίοι καλούνται για συνέντευξη από την ολομέλεια του ΣΕ. Τα κριτήρια για την επιλογή πρύτανη είναι: το διεθνές επιστημονικό κύρος, οι διοικητικές ικανότητες, και η ακεραιότητα. Ο Πρύτανης εκλέγεται από την ολομέλεια του ΣΕ για 4 χρόνια, με δυνατότητα απεριόριστων ανανεώσεων.

Εκτός από τα αναφερόμενα σε άλλες διατάξεις του παρόντος νόμου, τα καθήκοντα και οι εξουσίες του πρύτανη περιλαμβάνουν τα εξής:

- * Εκπροσωπεί το πανεπιστήμιο στην κοινωνία και την πολιτεία
- * Έχει συνολική ευθύνη για την τήρηση του νόμου στο ίδρυμα και λογοδοτεί στο ΣΕ
- * Οργανώνει το μακροπρόθεσμο σχεδιασμό του ιδρύματος και θέτει στόχους (ίδρυση νέων τμημάτων, συγχώνευση άλλων, κτλ), υπό την έγκριση του ΣΕ
- * Συμμετέχει στην εκλογή των διοικητικών αρχών του ιδρύματος
- * Επιβλέπει το έργο των αντιπρυτάνεων, κοσμητόρων, και άλλων μελών της διοίκησης
- * Υποβάλλει τον ετήσιο προϋπολογισμό του ιδρύματος στο ΣΕ προς έγκριση
- * Υποβάλλει στο ΣΕ ετήσια αναφορά πεπραγμένων
- * Εργάζεται για την ενίσχυση της ποιότητας του διδακτικού και ερευνητικού έργου του ιδρύματος (π.χ. μέσω αξιολόγησης τμημάτων ή σχολών)
- * Προωθεί την εικόνα του ιδρύματος και επιδιώκει χρηματοδότηση από ιδιωτικούς πόρους
- * Αποφασίζει κατά την κρίση του για θέματα που δεν προβλέπει ο παρόν νόμος και ο εσωτερικός κανονισμός του ιδρύματος.

10. ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΩΝ

Οι αντιπρυτάνεις εκλέγονται με ανοιχτό, διεθνή διαγωνισμό από εκλεκτορικό σώμα με 5 μέλη στο οποίο συμμετέχουν: ο πρύτανης (προεδρεύων), 2 μέλη του ΣΕ που ορίζονται από αυτό, 1 μέλος ΔΕΠ που ορίζεται από τη Σύγκλητο Διδασκόντων και 1 εκπρόσωπος των φοιτητών που ορίζεται από τη Σύγκλητο Φοιτητών.

Ο αντιπρύτανης ΑΥ έχει τα εξής καθήκοντα:

- * Εποπτεύει το διδακτικό έργο του ιδρύματος
- * Εποπτεύει τις εκλογές, εξελίξεις, μελών ΔΕΠ
- * Ασχολείται με φοιτητικά ζητήματα, ποιότητα σπουδών, κτλ
- * Ελέγχει το διδακτικό φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ
-

Ο αντιπρύτανης ΟΠ έχει τα εξής καθήκοντα:

- * Εποπτεύει την κατάρτιση του προϋπολογισμού του ιδρύματος
- * Εποπτεύει την κατανομή των κονδυλίων στις Σχολές
- * Εποπτεύει τη διαχείριση της περιουσίας του ιδρύματος
- * Εποπτεύει τη διαχείριση των κονδυλίων έρευνας
-

Ο αντιπρύτανης ΕΔΠ:

- * Εποπτεύει τη συντήρηση των εγκαταστάσεων του ιδρύματος
- * Εποπτεύει το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό
-

11. ΚΟΣΜΗΤΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΤΕΙΕΣ

Οι κοσμήτορες εκλέγονται από εκλεκτορικό σώμα με 5 μέλη όπου συμμετέχουν: ο πρύτανης, οι αντιπρυτάνεις, 1 μέλος ΔΕΠ που ορίζεται από τη Σύγκλητο Διδασκόντων και 1 εκπρόσωπος των φοιτητών της οικείας σχολής που ορίζεται από το Φοιτητικό Σύλλογο της Σχολής.

Ο κοσμήτορας έχει τα εξής καθήκοντα και εξουσίες:

- * Έχει ευθύνη για την εφαρμογή του νόμου στη σχολή.
- * Διανέμει τα κονδύλια στα τμήματα της σχολής.
- * Εποπτεύει και εγκρίνει τις εκλογές και προαγωγές διδασκόντων
- *

Σε σχολές μεγάλου μεγέθους μπορεί να υπάρχει και βοηθός κοσμήτορα, ο οποίος διορίζεται από τον κοσμήτορα.

Η κοσμητεία αποτελείται από τον κοσμήτορα, τον βοηθό κοσμήτορα εάν υπάρχει, τους προέδρους των τμημάτων της οικείας σχολής, έναν εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Οι φοιτητικοί εκπρόσωποι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου και δε συμμετέχουν σε συζητήσεις εκλογής ή εξέλιξης μελών ΔΕΠ.

12. ΤΜΗΜΑ

Το τμήμα είναι η βασική λειτουργική μονάδα του πανεπιστημίου και αντιστοιχεί σε μία σαφή περιοχή γνώσης. Τα όργανα του τμήματος είναι: η γενική συνέλευση, ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος, και το Διοικητικό Συμβούλιο. Το τμήμα μπορεί να διαιρείται σε Τομείς.

Στη ΓΣ συμμετέχουν όλα τα μέλη ΔΕΠ, ένας εκπρόσωπος του ΕΔΤΠ/ΕΔΠ, ένας εκπρόσωπος των προπτυχιακών φοιτητών, και ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών. Συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το εξάμηνο. Η ΓΣ έχει τα εξής καθήκοντα και εξουσίες:

- * εκλέγει τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, και το ΔΣ
- * εγκρίνει το πρόγραμμα σπουδών
- * συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ζητημάτων
- * εγκρίνει τις εισηγήσεις επιτροπών του τμήματος
- ...

Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος του τμήματος πρέπει να ανήκουν στις δύο υψηλότερες βαθμίδες και εκλέγονται από τη Γ.Σ. του τμήματος για τριετή θητεία με δυνατότητα μιάς ανανέωσης. Ο αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον πρόεδρο σε περίπτωση απουσίας του και εκτελεί καθήκοντα τα οποία ο πρόεδρος ενδεχομένως του μεταβιβάζει. Τα καθήκοντα και οι εξουσίες του προέδρου είναι:

- α) διοικεί εν γένει και εκπροσωπεί το τμήμα
- β) είναι υπεύθυνος για τα αρχεία του τμήματος
- γ) κατανέμει το διδακτικό έργο σε μέλη ΔΕΠ, μετά από γνωμοδότηση των Τομέων
- δ) επιβλέπει την εκτέλεση του διδακτικού έργου, δέχεται παράπονα από φοιτητές και μεσολαβεί για την επίλυση διαφορών μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων
- ε) προεδρεύει της Γ.Σ. και του Δ.Σ.
- στ) επιστατεί την κάλυψη των αναγκών σε προμήθειες
- ζ) καταρτίζει τον προϋπολογισμό του τμήματος, προς έγκριση από το ΔΣ
- η) είναι μέλος της Κοσμητείας
- ι) οργανώνει την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές
-

Με εισήγηση του Κοσμήτορα και σύμφωνη γνώμη του Πρυτανικού Συμβουλίου, η θέση του Προέδρου ενός τμήματος μπορεί να καλύπτεται μετά από προκήρυξη. Στην περίπτωση αυτή οι υποψήφιοι πρέπει να είναι καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές σε άλλο ίδρυμα της χώρας ή του εξωτερικού. Η διαδικασία εκλογής είναι παρόμοια με αυτήν της εκλογής μελών ΔΕΠ.

Η ΓΣ του τμήματος εκλέγει επίσης Διοικητικό Συμβούλιο από 4 έως 7 μέλη, ανάλογα με το μέγεθος του τμήματος. Μέλη της ΕΕ μπορεί να γίνουν μόνο μέλη ΔΕΠ από τις δύο υψηλότερες βαθμίδες. Το ΔΣ έχει τα εξής καθήκοντα και εξουσίες:

- α) συμβουλεύει τον Πρόεδρο στην εκτέλεση των καθηκόντων του
- β) εγκρίνει τον προϋπολογισμό του τμήματος
- γ) ασχολείται με ζητήματα προσωπικού, όπως αιτήσεις μελών ΔΕΠ για άδεια
- δ) κάνει σύσταση στην Κοσμητεία περί της αίτησης μελών ΔΕΠ για μονιμότητα
-

{ εδώ χρειάζεται ένας καταμερισμός ευθυνών μεταξύ ΔΣ και ΓΣ }

Κάθε τμήμα οφείλει να συντάξει εσωτερικό κανονισμό στον οποίο θα περιλαμβάνεται η τυχόν διαίρεση του τμήματος σε τομείς και η διοικητική οργάνωση αυτών. Επίσης κάθε τμήμα οφείλει να θεσπίσει αντικειμενικά κριτήρια και προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα μέλη ΔΕΠ κάθε βαθμίδας (αριθμό δημοσιεύσεων, αναφορών, κτλ). Ο εσωτερικός κανονισμός εγκρίνεται από τον Κοσμήτορα και τον Πρύτανη και είναι διαθέσιμος σε όποιον τον ζητήσει.

Το τμήμα οφείλει να συντάσσει επετηρίδα στην οποία θα περιγράφεται το διδακτικό και ερευνητικό έργο του τμήματος. Η επετηρίδα θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του τμήματος. Η ιστοσελίδα του τμήματος πρέπει να περιέχει οπωσδήποτε τα βιογραφικά σημειώματα των μελών ΔΕΠ, συμπεριλαμβανομένου και του επιστημονικού τους έργου (επιστημονικές δημοσιεύσεις, καλλιτεχνικά έργα, κτλ). (Προσχέδιο ΥΠΕΠΘ Α.17)

----- ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ -----

13. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΦΟΡΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η βασικός φόρτος εργασίας για μέλη ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης καθορίζεται στις 9 ώρες αυτοτελούς, ανεξάρτητης διδασκαλίας ανά εβδομάδα (11). Η διδακτικές υποχρεώσεις μειώνονται ανάλογα με την ερευνητική απόδοση κάθε μέλους ΔΕΠ όπως αυτή τεκμηριώνεται στην επετηρίδα του τμήματος και τις διοικητικές του υπηρεσίες (συμμετοχή σε επιτροπές κτλ). Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι λιγότερες από 3 ώρες την εβδομάδα. Ο αλγόριθμος για τον καθορισμό των διδακτικών υποχρεώσεων καθορίζεται από τον Αντιπρύτανη ακαδημαϊκών υποθέσεων και περιλαμβάνεται στον εσωτερικό κανονισμό του ιδρύματος.

Νεοεκλεγέντα μέλη ΔΕΠ σε τμήματα με σημαντική ερευνητική δραστηριότητα έχουν διδακτικές υποχρεώσεις 3 ωρών εβδομαδιαίως για τα πρώτα 3 χρόνια της θητείας τους. Τα διδακτικά καθήκοντα προέδρων τμημάτων μειώνονται από 3 έως 6 ώρες εβδομαδιαίως ανάλογα με το μέγεθος του τμήματος. Κοσμήτορες, αντιπρυτάνεις, και πρυτάνεις απαλλάσσονται των διδακτικών τους καθηκόντων.

Η κατανομή του διδακτικού έργου στους διδάσκοντες γίνεται από τον Πρόεδρο του τμήματος μετά από γνωμοδότηση των τομέων. Ο έλεγχος για την εκπλήρωση των καθορισμένων διδακτικών καθηκόντων των μελών ΔΕΠ γίνεται από τον αντιπρύτανη ακαδημαϊκών υποθέσεων, ο οποίος έχει και την ευθύνη για την εφαρμογή του νόμου. Μέλη ΔΕΠ που επιτελούν ελλιπώς τα διδακτικά τους καθήκοντα παραπέμπονται στο πειθαρχικό συμβούλιο.

Τα μέλη ΔΕΠ είναι ελεύθερα να ασχολούνται με εξωπανεπιστημιακά θέματα ή και επαγγέλματα και να διαμένουν όπου επιθυμούν, αρκεί να επιτελούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται. Όλα τα μέλη ΔΕΠ οφείλουν να δηλώνουν στον αντιπρύτανη ΑΥ ετησίως τις εξωπανεπιστημιακές τους ασχολίες και τα εισοδήματα που προκύπτουν από αυτές.

Τα μέλη ΔΕΠ μπορεί να είναι και μερικής απασχόλησης. Ο μισθός των μελών ΔΕΠ μερικής απασχόλησης είναι ανάλογος του ποσοστού του κανονικού φόρτου εργασίας που επιτελούν. Διδάσκοντες μερικής απασχόλησης δεν έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν διοικητικές θέσεις και να συμμετέχουν σε εκλεκτορικά σώματα. {ή μήπως να συμμετέχουν σε βαθμό ανάλογο με την απασχόληση τους, π.χ. 50% ->μισή ψήφος; }

Μαθήματα με λιγότερους από 5 εγγεγραμμένους φοιτητές δεν προσμετρώνται στο διδακτικό φόρτο ενός μέλους ΔΕΠ.

14. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΘΕΣΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΚΕΝΗΣ ΘΕΣΗΣ

Ο καθορισμός του «κανονικού αριθμού» μελών ΔΕΠ σε ένα τμήμα γίνεται με βάση τις διδακτικές ανάγκες και την ερευνητική παραγωγή του εν λόγω τμήματος. Όταν οι διδακτικές ανάγκες δεν καλύπτονται με εφαρμογή του παραπάνω αλγορίθμου φόρτου εργασίας, το τμήμα εισηγείται στον Κοσμήτορα την προκήρυξη νέας θέσεως. Η προκήρυξη αποφασίζεται από τον Κοσμήτορα μετά από έγκριση του Αντιπρύτανη ΟΠ. Η βαθμίδα για την οποία γίνεται η προκήρυξη είναι στην κρίση του Κοσμήτορα και του Αντιπρύτανη ΟΠ, μετά από γνωμοδότηση του τμήματος.

Καμία θέση που καινούται δεν προκηρύσσεται αυτομάτως (5).

Όλες οι προκηρύξεις θέσεων μελών ΔΕΠ και διοικητικών θέσεων αναγράφονται σε μία κεντρική ιστοσελίδα που καταρτίζεται και συντηρείται από το Υπουργείο Παιδείας ή από φορέα που αυτό ορίζει (Προσχέδιο ΥΠΕΠΘ Α. 19.2.α) (6).

15. ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ

Οι βασικές βαθμίδες είναι εφεξής τρεις: Επίκουρος, Αναπληρωτής, και Καθηγητής (7). Επιπλέον, δημιουργείται μία τιμητική βαθμίδα, αυτή του «Διακεκριμένου Καθηγητή». Για όλες τις βαθμίδες απαιτείται διδακτορικό δίπλωμα ή το αντίστοιχο του σε περιοχές γνώσης όπου το διδακτορικό δε συνθηζείται.

{ Λιτή περιγραφή των προσόντων των διαφόρων βαθμίδων όπως γίνεται σε διάφορους νόμους }

Το κάθε τμήμα οφείλει να διατυπώσει με σαφήνεια στον εσωτερικό κανονισμό του και να δημοσιοποιήσει τις απαιτούμενες προδιαγραφές (π.χ. αριθμό δημοσιεύσεων, παρουσιάσεων, ετεροαναφορών, μονογραφίες, κτλ) για εκλογή και εξέλιξη σε κάθε βαθμίδα. (8)

Διακεκριμένοι Καθηγητές χρίζονται καθηγητές με ιδιαίτερα λαμπρή και διεθνώς αναγνωρισμένη ερευνητική παρουσία. Ο αριθμός των Διακεκριμένων Καθηγητών στην επικράτεια καθορίζεται από το ΕΣΤΕ αλλά δεν μπορεί να είναι πάνω από 20. Δύο υποψήφιοι κάθε χρόνο προτείνονται από τον Πρύτανη κάθε ιδρύματος. Η κρίση για την πλήρωση των θέσεων αυτών γίνεται από το ΕΣΤΕ. Οι Δ.Π. έχουν ειδική μισθολογική μεταχείριση και απαλλάσσονται, αν το επιθυμούν, από διδακτικά καθήκοντα. Οι υποψήφιοι δε μπορούν να υπηρετούν σε διοικητικές θέσεις και πρέπει να είναι πλήρους απασχόλησης. Εκλέγονται για 5 χρόνια με δυνατότητα επανεκλογής στο τέλος της θητείας τους (και πάλι μετά από διαγωνισμό).

Τα πανεπιστήμια έχουν τη δυνατότητα να ιδρύουν ειδικές έδρες επιχορηγούμενες από ιδιωτικές πηγές. Οι έδρες αυτές δεν υπόκεινται στα μισθολογικά όρια που καθορίζει η πολιτεία.

16. ΕΚΛΟΓΗ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ

{ Διάφοροι νόμοι έχουν καθορίσει με λεπτομέρεια, μερικές φορές υπερβολική, τη διαδικασία εκλογής μελών ΔΕΠ αλλά δεν έχουν καταφέρει να διασφαλίσουν την αξιοκρατία. Το πρόβλημα ίσως έγκειται στο ότι η εκλογή επαφίεται πλήρως στο τμήμα, χωρίς επίβλεψη από εξωτερικό παράγοντα. Έτσι, τμήματα όπου κυριαρχεί η αξιοκρατία, εκλέγουν αξιοκρατικά, ενώ άλλα εκλέγουν αυθαίρετα. Η λύση που προτείνεται εδώ είναι η επίβλεψη από το ΓΑΔ και η ανάγκη έγκρισης της εκλογής από τον Κοσμήτορα και τον Αντιπρύτανη ΑΥ }

Η αναζήτηση ενός μέλους ΔΕΠ γίνεται από επιτροπή αναζήτησης που αποτελείται από τουλάχιστον 5 μέλη. Η σύνθεση της αποφασίζεται από τον κοσμήτορα μετά από πρόταση του προέδρου του τμήματος. Μέλη της επιτροπής αναζήτησης μπορούν να οριστούν, κατά την κρίση του κοσμήτορα, και μέλη ΔΕΠ άλλων πανεπιστημίων της Ελλάδας ή του εξωτερικού. Τα μέλη της επιτροπής οφείλουν να έχουν σημαντική ερευνητική παραγωγή σε πεδίο παρεμφερές του γνωστικού πεδίου της προκηρυσσόμενης θέσης. Η επιτροπή επιλέγει τους επικρατέστερους υποψηφίους οι οποίοι καλούνται για συνέντευξη.

Η εκλογή γίνεται από εκλεκτορικό σώμα που αποτελείται από όλα τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος σε βαθμίδα ίση ή ανώτερη από αυτήν της προς πλήρωση θέσης.

Στην επιτροπή αναζήτησης και το εκλεκτορικό σώμα δεν μπορούν να συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ με σύγκρουση συμφερόντων ή προσωπικό ενδιαφέρον στην απόβαση της εκλογής, όπως π.χ. συγγενείς μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος ή δεύτερου βαθμού εξ αγχιστείας, επιστημονικοί συνεργάτες ή μέντορες ενός των υποψηφίων, κτλ. Η μη κοινοποίηση τέτοιας σύγκρουσης αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα.

Το πόρισμα του εκλεκτορικού σώματος με τους φακέλους των υποψηφίων και τα πρακτικά προωθείται στο Γραφείο Αξιοκρατίας και Διαμεσολάβησης (ΓΑΔ) και στον Κοσμήτορα. Οι συστάσεις των ανωτέρω προωθούνται στον Αντιπρύτανη ΑΥ ο οποίος έχει το δικαίωμα να εγκρίνει ή να αναπέμψει (με γραπτή δικαιολόγηση του προς το τμήμα) την εκλογή. Η τελική έγκριση της εκλογής γίνεται από το ΣΕ.

Για τη διασφάλιση της αμεροληψίας στις εκλογές αλλά και για τη διάδοση ιδεών και μεταλαμπάδευση γνώσεων, επιστήμονες που έλαβαν το διδακτορικό τους σε ένα τμήμα δε μπορούν να εκλεγούν μέλη ΔΕΠ στο ίδιο τμήμα αν δε μεσολαβήσουν τουλάχιστον 5 έτη απασχόλησης τους ως μέλη ΔΕΠ σε άλλο ίδρυμα.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα κριτήρια για την εκλογή καθορίζονται από τον Ε.Κ. του ιδρύματος αλλά πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνουν: λεπτομερές βιογραφικό σημείωμα, λίστα δημοσιεύσεων, συστατικές επιστολές, και ερευνητικό σεμινάριο ή δοκιμαστικό μάθημα.

17. ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ

{ Και εδώ υπάρχουν πολλές λεπτομερείς περιγραφές στους διάφορους νόμους οι οποίες δεν έχουν καταφέρει να διασφαλίσουν την αξιοκρατία, τη δίκαιη μεταχείριση όλων των μελών ΔΕΠ, και υψηλές προδιαγραφές για μονιμοποίηση και προαγωγή. Σπάνια κάποιο μέλος ΔΕΠ αποπέμπεται. Και πάλι το πρόβλημα ίσως έγκειται στο ότι το τμήμα και μόνο αποφασίζει για αυτό. Η συναισθηματική σύνδεση με συνάδελφο καθιστά δύσκολη την απόφαση για άρνηση μονιμότητας, ακόμα κι όταν αυτή είναι απόλυτα ενδεδειγμένη. Η απουσία αξιολόγησης και η απουσία «κότους» για το τμήμα (το κράτος πληρώνει, δεν υπάρχει μέγιστος αριθμός θέσεων) εντείνει το πρόβλημα. }

Οι Επίκουροι διορίζονται με θητεία. Οι Αναπληρωτές και οι Καθηγητές είναι μόνιμοι. Αν ένα μέλος ΔΕΠ εκλεγεί από άλλο ίδρυμα κατευθείαν στη βαθμίδα του Αναπληρωτή, το ίδρυμα έχει τη δυνατότητα να το διορίσει χωρίς μονιμότητα και να το κρίνει για μονιμότητα μέσα σε 3 χρόνια.

Οι Επίκουροι διορίζονται αρχικά για 2 χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα 3. Στο τέλος των 5 ετών κρίνονται για προαγωγή και μονιμότητα (ταυτόχρονα).

Για την εξέλιξη ενός μέλους ΔΕΠ δεν προκηρύσσεται νέα θέση (κλειστή διαδικασία). {Η ανοιχτή διαδικασία είναι τραγελαφική. Σπάνια άλλος υποψήφιος κάνει αίτηση όταν ξέρει ότι η θέση είναι για εξέλιξη υπάρχοντος μέλους ΔΕΠ }

Η διαδικασία για την εξέλιξη ή τη μονιμοποίηση είναι παρόμοια: ο υποψήφιος προετοιμάζει αναλυτικό βιογραφικό όπου περιγράφεται το διδακτικό και ερευνητικό του έργο. Ζητούνται συστατικές επιστολές από επιστήμονες διεθνούς κύρους, κατά προτίμηση αλλοδαποί, του ίδιου γνωστικού αντικείμενου. Η κρίση γίνεται από τα μέλη ΔΕΠ βαθμίδας ίσης ή ανώτερης αυτής την οποία αιτείται ο υποψήφιος.

Το κάθε τμήμα οφείλει να καθορίσει ποσοτικά, αντικειμενικά κριτήρια τα οποία απαιτούνται για εξέλιξη σε κάθε βαθμίδα. Τα κριτήρια αυτά εγκρίνονται από τον αντιπρύτανη ΑΥ και περιλαμβάνονται στον εσωτερικό κανονισμό του.

Μονιμοποιήσεις και εξελίξεις εποπτεύεται από το ΓΔΑ, το οποίο εξετάζει όλα τα έγγραφα και συγκρίνει τα επιτεύγματα του υποψηφίου με τα δημοσιευμένα κριτήρια που θέσπισε το τμήμα.

Θετική κρίση του τμήματος προωθείται στην Κοσμητεία για έγκριση. Θετική κρίση της Κοσμητείας προωθείται για έγκριση στο Πρυτανικό Συμβούλιο. Θετική κρίση του Π.Σ. προωθείται για έγκριση στο ΣΕ. Τόσο η Κοσμητεία, όσο και το Πρυτανικό συμβούλιο, και το ΣΕ έχουν το δικαίωμα να ανατρέψουν την πρόταση του τμήματος. Μετά από αρνητική κρίση σε οποιοδήποτε σημείο της ανωτέρω διαδικασίας, ο υποψήφιος μπορεί να ασκήσει έφεση στην αμέσως επόμενη βαθμίδα, μέχρι το ΣΕ. Μπορεί και να απευθυνθεί στο ΓΑΔ.

18. ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Οι εκλογές και εξελίξεις εποπτεύονται από το Γραφείο Αξιοκρατίας και Διαμεσολάβησης του ιδρύματος, το οποίο στελεχώνεται από ένα πρόσωπο που διορίζεται από το ΣΕ και λογοδοτεί σε αυτό. Το ΓΑΔ επιτελεί τα εξής καθήκοντα:

1. Κάνει έλεγχο νομιμότητας ΚΑΙ αξιοκρατίας. Ελέγχει τα πρακτικά της εκλογής ή εξέλιξης, συγκρίνει τα προσόντα των υποψηφίων με τα αντικειμενικά κριτήρια στον εσωτερικό κανονισμό του τμήματος, και προωθεί τα πορίσματα του στην Κοσμητεία. Σε περίπτωση που βρει πρόβλημα με την εκλογή, αποστέλλει αναφορά στον Αντιπρύτανη ΑΥ. Το ΓΑΔ μπορεί να απευθυνθεί στο ΣΕ αν το κρίνει σκόπιμο.
2. Δέχεται και διερευνά ενστάσεις υποψηφίων για μία εκλογή ή εξέλιξη
3. Το ΓΑΔ εκτελεί και χρέη διαμεσολαβητή (ombudsman) για όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Εξετάζει αμερόληπτα καταγγελίες άδικης ή αήθους συμπεριφοράς και δημοσιοποιεί τα πορίσματα του στον Πρύτανη ή και στο ΣΕ.

----- 19. ΜΗ-ΚΑΘΗΓΗΤΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ -----

{ Βοηθοί, επιμελητές, επιστημονικοί συνεργάτες, ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ; Δεν είμαι σίγουρος ποιά είναι η διαφορά μεταξύ τους, πως προσλαμβάνονται, πως επιβλέπονται, κτλ. Ίσως μια απλοποίηση είναι επιθυμητή. Το τμήμα αυτό θέλει περισσότερη μελέτη ... Επίσης κάτι ίσως πρέπει να προβλεφθεί και για τους συμβασιούχους (ΠΔ 407).

Το έργο του μη-καθηγητικού ΔΠ μπορεί να τελείται και από διδακτορικούς φοιτητές μετά από πρόταση του τμήματος. Οι αποδοχές τους αποφασίζονται από τον αντιπρύτανη ΟΠ. }

----- 20. ΜΗ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ -----

{ Το μη-διδακτικό προσωπικό κανονικά θα έπρεπε να διέπεται από καθεστώς ιδιωτικού υπαλλήλου. Υπάρχουν πολλά περιστατικά διοικητικών υπαλλήλων που τελούν ελλιπώς τα καθήκοντα τους (εμφανίζονται όποτε θέλουν κτλ). Χρειάζεται επίβλεψη και έλεγχος. Γενικά, το καθεστώς ιδιωτικού υπαλλήλου θα πρέπει να βοηθήσει στην αύξηση της υπευθυνότητας. Υπάρχουν επίσης πολλές καταγγελίες νεποτισμού οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ο εσωτερικός κανονισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει αξιοκρατικούς και αμερόληπτους μηχανισμούς πρόσληψης και αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων καθώς και διαδικασίες επίβλεψης, αξιολόγησης, και πειθαρχικής δίωξης σε περιπτώσεις μη-τέλεσης των καθηκόντων τους. Ακούγεται ότι τα ερευνητικά κέντρα, που είναι ΝΠΙΔ, λειτουργούν πολύ πιο αποτελεσματικά από ότι τα πανεπιστήμια.

Ο αντιπρύτανης ΕΔΠ έχει την ύψιστη δικαιοδοσία για θέματα ΔΠ και έχει το δικαίωμα να προσλαμβάνει και

να παύει προσωπικό με διαδικασίες που πρέπει να περιγράφονται στον Ε.Κ. Οι πράξεις αυτές υπόκεινται στην έγκριση του ΣΕ. }

----- ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ -----

21. ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΝΕΣ (9)

Μέλη ΔΕΠ που εκτελούν ελλιπώς τα διδακτικά τους καθήκοντα παραπέμπονται στο πειθαρχικό συμβούλιο του ιδρύματος (ΠΣ) από τον Αντιπρύτανη ΑΥ. Μέλη ΔΕΠ που παραβαίνουν τις διατάξεις του κώδικα δεοντολογίας παραπέμπονται στο ΠΣ μετά από καταγγελία οποιουδήποτε ενδιαφερομένου.

Το πειθαρχικό συμβούλιο του ιδρύματος αποτελείται από τον Πρύτανη, τον Αντιπρύτανη ακαδημαϊκών υποθέσεων, δύο μέλη της Συγκλήτου Διδασκόντων που εκλέγονται από αυτήν για θητεία 2 ετών, και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών που εκλέγεται κάθε χρόνο από τη Σύγκλητο των φοιτητών. Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων ή στενών σχέσεων μεταξύ μέλους του ΠΣ και του καταγγελομένου, το μέλος του ΠΣ αντικαθίσταται από το όργανο το οποίο το εξέλεξε. Το Π.Σ. διατηρεί αρχείο των υποθέσεων που εκδικάζει και συντάσσει ετήσια αναφορά στο ΣΕ. Γενικά, συσσώρευση παραπτώματων από φοιτητές τιμωρούνται με μόνιμη αποβολή και από μέλη ΔΕΠ με μόνιμη απόλυση. Τα αδικήματα παραγράφονται μετά από παρέλευση 5 ετών. Όλες οι καταδικαστικές αποφάσεις για φοιτητές καταχωρούνται στο μητρώο του φοιτητή και αναγράφονται στο επίσημο πιστοποιητικό σπουδών (transcript).

Καταγγελίες κατά του πρύτανη ή των αντιπρυτάνεων απευθύνονται στο ΣΕ μέσω του ΓΑΔ.

Καταγγελίες κατά μελών του ΣΕ απευθύνονται στο ΕΣΤΕ και το ΥΠΕΠΘ.

Το ΠΣ οφείλει να καλέσει σε ακρόαση τον κατηγορούμενο. Γενικά, η μαρτυρία και μόνο του καταγγέλοντα δε συνιστά βάση για καταδικαστική απόφαση. Απαιτούνται αποδεικτικά στοιχεία (έγγραφα, μαγνητοφωνήσεις, κτλ) ή μαρτυρίες τρίτων. Όμως επανειλημμένες καταγγελίες από διαφορετικά, ανεξάρτητα άτομα κατά του ίδιου ατόμου μπορούν να θεωρηθούν, κατά την κρίση του ΠΣ, επαρκή για καταδικαστική απόφαση έστω και αν δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία.

Οι ποινές για διδάσκοντες είναι: γραπτή επίπληξη, απώλεια δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι για συγκεκριμένο χρόνο, χρηματικό πρόστιμο (παρακράτηση μισθού), προσωρινή απόλυση για ένα μέχρι δύο εξάμηνα (άνευ αποδοχών), και απόλυση.

Οι ποινές για τα διοικητικά στελέχη είναι: έκπτωση από το αξίωμα, χρηματικό πρόστιμο, προσωρινή απόλυση, και οριστική απόλυση.

Ποινές για φοιτητές: γραπτή επίπληξη, μηδενισμός σε ένα ή περισσότερα μαθήματα, προσωρινή αποβολή για ένα μέχρι δύο εξάμηνα, και μόνιμη αποβολή.

Για τις ποινές της προσωρινής ή μόνιμης απόλυσης (διδάσκοντες) ή της μόνιμης αποβολής (φοιτητές) ο διωκόμενος μπορεί να ασκήσει έφεση στο Εθνικό Πειθαρχικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Επικρατείας, τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, τον Πάρεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τον Πρόεδρο της Ακαδημίας Αθηνών, και τρεις Πρυτάνεις άλλων πανεπιστημίων που ορίζονται με κλήρο.

22. ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Φοιτητές και διδάσκοντες που διαπιστώνονται ότι παραβαίνουν τους παρακάτω κανόνες παραπέμπονται στο πειθαρχικό συμβούλιο.

* Η με οποιοδήποτε τρόπο αντιγραφή από φοιτητές κατά τις εξετάσεις είναι ανεπίτρεπτη και τιμωρείται με μηδενισμό στην εν λόγω εξέταση και παραπομπή στο Π.Σ. Η μαρτυρία του επιτηρητή είναι αρκετή για καταδικαστική απόφαση, εκτός και αν υπάρχουν ενδείξεις εμπάθειας εκ μέρους του επιτηρητή. Η συσσώρευση τριών καταδικών για αντιγραφή τιμωρείται με μόνιμη αποβολή του φοιτητή από το ίδρυμα.

* Η λογοκλοπή, δηλαδή η χρησιμοποίηση σε εργασίες αυτούσιων κειμένων χωρίς αναφορά στην πηγή, είναι ανεπίτρεπτη. Περιπτώσεις λογοκλοπής από φοιτητές τιμωρούνται με τον ίδιο τρόπο όπως και η αντιγραφή. Η λογοκλοπή από μέλη ΔΕΠ τιμωρείται τουλάχιστον με προσωρινή απόλυση.

* Η άσκηση σωματικής βίας σε άλλα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας είναι ανεπίτρεπτη και τιμωρείται τουλάχιστον με προσωρινή αποβολή ή προσωρινή απόλυση. Μαρτυρίες τρίτων απαιτούνται για καταδικαστική απόφαση.

* Ψευδής καταγγελία κατά μέλους της πανεπιστημιακής κοινότητας τιμωρείται για μεν τους φοιτητές με προσωρινή αποβολή, για δε τα μέλη ΔΕΠ με προσωρινή απόλυση.

* Ο βανδαλισμός (καταστροφή πανεπιστημιακής περιουσίας, γραφίτι, αφισσοκόλληση σε μη επιτρεπόμενους χώρους) τιμωρείται με προσωρινή αποβολή. { Πρέπει όμως να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη διάδοση ιδεών. Το πανεπιστήμιο θα πρέπει να καθορίσει επαρκή αριθμό χώρων όπου επιτρέπεται η αφισσοκόλληση, σε συνεννόηση με τους φοιτητικούς συλλόγους. Βέβαια, η διάδοση ιδεών γίνεται ακόμα πιο αποτελεσματικά, πολιτισμένα, και οικονομικά με την έκδοση φοιτητικών εφημερίδων όπου θα φιλοξενούνται δωρεάν όλες οι απόψεις }

Ειδικά για μέλη ΔΕΠ:

* Η οποιαδήποτε κατάχρηση εξουσίας για προσωπικό όφελος, όπως π.χ. η παροχή ψήφου με αντάλλαγμα, είναι ανεπίτρεπτη. Αποδεικτικά στοιχεία απαιτούνται για καταδίκη. Ενδεικτική ποινή είναι η απώλεια δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Η παροχή ψευδούς βαθμολογίας από μέλη ΔΕΠ σε φοιτητές για οποιοδήποτε αντάλλαγμα, όταν αποδεικνύεται, τιμωρείται τουλάχιστον με προσωρινή απόλυση.

* Οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ πανεπιστημιακών και εξωπανεπιστημιακών ασχολιών (π.χ. ιδιαίτερα μαθήματα σε φοιτητές του οικείου τμήματος) είναι ανεπίτρεπτη. Συγκρούσεις συμφερόντων σε περιπτώσεις εκλογής μελών ΔΕΠ οφείλουν να κοινοποιούνται στον Κοσμήτορα. Η μη κοινοποίηση αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα με ενδεικτική ποινή την απώλεια δικαιώματος συμμετοχής σε εκλεκτορικά σώματα.

* Άδικη, εκδικητική, ή μεροληπτική μεταχείριση φοιτητών τιμωρείται τουλάχιστον με χρηματικό πρόστιμο. Αποδεικτικά στοιχεία ή αρκετές μαρτυρίες τρίτων απαιτούνται.

* Μεροληψία στις κρίσεις για εκλογή και εξέλιξη συναδέλφων τους ή στην επιλογή μεταπτυχιακών φοιτητών τιμωρείται τουλάχιστον με απώλεια του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

* Χρήση της περιουσίας του ιδρύματος για προσωπικούς σκοπούς τιμωρείται με χρηματικό πρόστιμο μέχρι προσωρινή απόλυση. Αποδεικτικά στοιχεία είναι απαραίτητα.

* Αμέλεια στην καταπολέμηση της φοιτητικής ανεντιμότητας τιμωρείται με τουλάχιστον χρηματικό πρόστιμο. Μαρτυρίες τρίτων ή αποδεικτικά στοιχεία απαιτούνται. Επανειλημμένες περιπτώσεις τιμωρούνται με προσωρινή απόλυση.

* Οποιαδήποτε αντεκδικητική πράξη ή άσκηση ψυχολογικής βίας εναντίον φοιτητών ή μελών ΔΕΠ είναι ανεπίτρεπτη. Αποδεικτικά στοιχεία απαιτούνται. Ενδεικτικές ποινές: απώλεια δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι μέχρι και προσωρινή απόλυση.

* Σεξουαλική παρενόχληση και ερωτικές σχέσεις διδασκόντων με φοιτητές οι οποίοι παίρνουν ή πρόκειται να πάρουν μάθημα με τον εν λόγω διδάσκοντα είναι ανεπίτρεπτες. Αποδεικτικά στοιχεία ή μαρτυρίες τρίτων ατόμων είναι απαραίτητα για καταδικαστική απόφαση. Μόνον τα μέλη ΔΕΠ τιμωρούνται για αυτήν την παράβαση. Ενδεικτική ποινή: προσωρινή απόλυση.

----- 23. ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΟΜΙΛΟΙ -----

{Δεν έχω μπορέσει να βρω νόμο που να περιέχει κανονισμούς που να διέπουν τους φοιτητικούς συλλόγους}

Οι φοιτητές ενός τμήματος έχουν το δικαίωμα να συγκροτήσουν φοιτητικό σύλλογο. Μέλη του συλλόγου είναι αυτοδικαίως όλοι οι εγγεγραμμένοι φοιτητές του τμήματος εξαιρουμένων αυτών που έχουν υπερβεί το κανονικό όριο σπουδών κατά δύο έτη. Ο σύλλογος διαιρείται σε υποσυσλλόγους που αντιστοιχούν σε κάθε έτος σπουδών. Οι φοιτητές που έχουν υπερβεί το κανονικό όριο σπουδών κατά λιγότερο από δύο έτη συγκροτούν ξεχωριστό υποσύλλογο. { Σημειώνεται ότι το παραπάνω λύνει το πρόβλημα «αιωνίων» φοιτητοσυνδικαλιστών }

Όργανα του συλλόγου του τμήματος είναι η γενική συνέλευση των ετών (10), τα διοικητικά συμβούλια των ετών, και το Δ.Σ. του τμήματος. Τα διοικητικά συμβούλια των ετών είναι πενταμελή. Τα μέλη τους εκλέγονται κατά τη διάρκεια των φοιτητικών εκλογών με μυστική ψηφοφορία και κάλπη. Τα ονόματα των υποψηφίων αναγράφονται σε ενιαίο ψηφοδέλτιο. Οι ψηφοφόροι βάζουν αριθμό σταυρών πλησιέστερο στο 1/5 του αριθμού των υποψηφίων. Οι 5 υποψήφιοι με τους περισσότερους σταυρούς αποτελούν το Δ.Σ. του έτους. Γενική συνέλευση του έτους συγκαλείται με πρωτοβουλία του Δ.Σ. ή με έγγραφη αίτηση του 25% των μελών του έτους. Οι αποφάσεις της Γ.Σ.Ε. θεωρούνται έγκυρες μόνο όταν είναι παρόντα τουλάχιστον το 50% των μελών τους και οι ψηφοφορίες γίνονται με αδιάβλητο τρόπο (με έλεγχο ταυτότητας).

Όλα τα μέλη των Δ.Σ. των ετών αποτελούν και το Δ.Σ. του συλλόγου του τμήματος, το οποίο εκλέγει προεδρείο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, και το Γραμματέα. Τα τριμελή προεδρεία όλων των τμημάτων της σχολής αποτελούν το Δ.Σ. της σχολής. Το Δ.Σ. της σχολής εκλέγει τον εκπρόσωπο των φοιτητών στην Κοσμητεία.

Τα τριμελή προεδρεία όλων των τμημάτων του ιδρύματος αποτελούν τη φοιτητική Σύγκλητο η οποία και εκλέγει το δικό της Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, και Γραμματέα. Η Φοιτητική Σύγκλητος επίσης εκλέγει ένα μέλος της ως εκπρόσωπο των φοιτητών στο Πρυτανικό Συμβούλιο. Τα προεδρεία των Φοιτητικών Συγκλήτων όλων των ιδρυμάτων της χώρας συνιστούν την Ε.Φ.Ε.Ε., η οποία συνέρχεται μετά τις φοιτητικές εκλογές και εκλέγει το δικό της προεδρείο και όποια άλλα όργανα επιθυμεί.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τμημάτων, σχολών, και του ιδρύματος συγκροτούν συλλόγους με παρόμοιες διαδικασίες. Εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών στο τμήμα, στην Κοσμητεία, και το Πρυτανικό Συμβούλιο εκλέγονται από τα αντίστοιχα Δ.Σ. Τα προεδρεία των μεταπτυχιακών φοιτητών συγκροτούν τη Σύγκλητο Μεταπτυχιακών Φοιτητών.

Οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών σε συλλογικά όργανα πρέπει να είναι από τριτοετείς και πάνω. (Εννοείται ότι οι «αιώνιοι» δεν μπορεί να είναι εκπρόσωποι αφού δεν είναι καν μέλη των Φ.Σ.)

Εκτός από τους Φ.Σ., ομάδες φοιτητών από όλες τις σχολές έχουν το δικαίωμα να ιδρύουν φοιτητικούς σμίλους με πολιτιστικούς, πολιτικούς, αθλητικούς, κτλ σκοπούς. Οι όμιλοι αυτοί μπορούν, κατά την κρίση του ιδρύματος, να επιχορηγούνται οικονομικά για τις δραστηριότητες τους.

----- 24. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ -----

{ Η ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τα ιδρύματα και η διαφοροποίηση μεταξύ τους πρέπει να ενθαρρυνθεί. Δε χρειάζεται απόλυτη ομοιομορφία. Ας δοκιμαστούν διαφορετικά μοντέλα σπουδών, και μετά ας συγκρίνουμε τα αποτελέσματα να δούμε ποιά δουλεύει καλύτερα. Η βελτίωση της εκπαίδευσης χρειάζεται και κάποιον πειραματισμό. Για παράδειγμα, κάποια ιδρύματα μπορεί να προτιμήσουν να εισάγουν φοιτητές σε σχολές, και όχι αμέσως σε τμήματα, και να τους αφήνουν να επιλέγουν τμήμα μετά τον πρώτο χρόνο. }

Η οργάνωση των προπτυχιακών σπουδών, η συγκρότηση προγραμμάτων σπουδών, ο τρόπος εισαγωγής φοιτητών, ο τρόπος αξιολόγησης φοιτητών, η διάρκεια σπουδών, κτλ. περιγράφονται στον εσωτερικό κανονισμό του κάθε ιδρύματος. Παρακάτω αναφέρονται διατάξεις κοινές για όλα τα ΑΕΙ και οδηγίες για το περιεχόμενο του Ε.Κ. Μέχρις ότου συγκροτηθούν και εγκριθούν οι Ε.Κ., θα ισχύουν όσα προβλέπονται από τους ισχύοντες νόμους.

* Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1 Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31 Αυγούστου. Οι σπουδές οργανώνονται σε εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιέχει τουλάχιστον 13 εβδομάδες διδασκαλίας (Προσχέδιο ΥΠΕΠΘ Α. 15).

* Οι διδάσκοντες αξιολογούνται στο τέλος κάθε εξαμήνου από τους φοιτητές μέσω ερωτηματολογίου που συμπληρώνεται πριν από τη λήξη των μαθημάτων. Τα ερωτηματολόγια συγκεντρώνονται από τον πρόεδρο του τμήματος κτλ.

* Τα ιδρύματα οφείλουν να δημοσιοποιούν στατιστικά στοιχεία για τους φοιτητές που αποδέχονται (π.χ., μέσο όρο και υψηλότερη/χαμηλότερη βαθμολογία στις πανελλήνιες εξετάσεις, κτλ). Επίσης έχουν την υποχρέωση να συλλέγουν και να δημοσιεύουν στατιστικά στοιχεία για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων τους και να τα κοινοποιούν στο ΕΣΤΕ και το ΥΠΕΠΘ.

* Προβλέψεις του Προσχεδίου ΥΠΕΠΘ, όπως παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών (Α. 11), ανταποδοτικές υποτροφίες (Α. 12), κτλ.

* Οποιοσδήποτε αλλαγές στον κανονισμό σπουδών επέλθουν με νέο Ε.Κ. θα εφαρμοστούν για τους φοιτητές που θα εισαχθούν στο οικείο ίδρυμα μετά την έγκριση του Ε.Κ. από το ΣΕ. Η εγγραφή φοιτητή σε ένα ίδρυμα σημαίνει και αποδοχή του εσωτερικού κανονισμού του.

{Εδώ ο νόμος μπορεί να ορίζει όριο σπουδών για τους "αιώνιους" αλλά γνώμη μου είναι να το αφήσει στα ιδρύματα τα ίδια}

----- 25. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ -----

{Οι Μ.Σ. φαίνεται να έχουν πολλά προβλήματα. Δημιουργήθηκαν πολλά προγράμματα στο πόδι προς ανάλωση κοινοτικών πόρων. Δεν υπάρχει αξιολόγηση. Οι προδιαγραφές σε πολλά (κριτήρια αποδοχής φοιτητών) φαίνονται πολύ χαμηλές. Η αξιοκρατία στην επιλογή των φοιτητών δεν είναι διασφαλισμένη. Η παθογένειες του συστήματος πρέπει να αναλυθούν σοβαρά πριν τη λήψη αποφάσεων. Ο Νόμος Πλαίσιο πρέπει και πάλι να δίνει το πλαίσιο και να αφήνει τα ιδρύματα να ρυθμίσουν τις λεπτομέρειες.

Μερικές ιδέες: α) Τα ΠΜΣ να είναι αυτοχρηματοδοτούμενα, δηλαδή να συντηρούνται αποκλειστικά από δίδακτρα ή άλλες, μη-κρατικές πηγές; β) Να υπάρχουν πτιό αυστηρές προδιαγραφές για να μπορεί κάποιος να επιβλέψει διδακτορικό φοιτητή, γ) Να είναι απαραίτητη τουλάχιστον μία διεθνής δημοσίευση για τη λήψη διδακτορικού, δ) Τα ΠΜΣ να οφείλουν να δημοσιοποιούν στατιστικά στοιχεία για τους φοιτητές που δέχονται (π.χ., μέσο βαθμό πτυχίου), ε) Διαδικασία αξιολόγησης του ΠΜΣ, στ) Διαδικασία για διδακτορικές

υποτροφίες; στ) Αδιάβλητη και διαφανής διαδικασία εισαγωγής φοιτητών }

----- 26. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ -----

{Ο στόχος είναι ένα σύστημα όπου: α) να υπάρχει κίνητρο για πανεπιστημιακούς να γράφουν καλά βιβλία και να ανταμείβονται για αυτό, ηθικά και οικονομικά, β) να υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ εκδοτικών οίκων, γ) να υπάρχει αποδοτικότητα, δηλαδή το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα με τα λιγότερα δυνατά έξοδα, να καταπολεμείται η σπατάλη. }

* Κάθε πανεπιστημιακό σύγγραμμα αξιολογείται από τριμελή επιτροπή επιστημόνων του συγκεκριμένου γνωστικού πεδίου οι οποίοι δεν έχουν σύγκρουση συμφερόντων ή προσωπική σχέση με κανένα συγγραφέα βιβλίου του αντικειμένου αυτού. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει ένα κείμενο που περιγράφει τα προτερήματα και μειονεκτήματα του βιβλίου και βαθμό (π.χ. από το 1 ως το 10). Η αξιολόγηση οργανώνεται από το ΕΣΤΕ. Όλες οι αξιολογήσεις αναρτώνται σε κεντρική ιστοσελίδα, π.χ. στην ιστοσελίδα του ΕΣΤΕ. Βιβλία για το ίδιο μάθημα κατατάσσονται αξιολογικά.

* Οι διδάσκοντες δεν υιοθετούν σύγγραμμα, αλλά παραπέμπουν τους φοιτητές στην ανωτέρω ιστοσελίδα.

* Η δωρεάν διανομή συγγραμμάτων καταργείται.

* Δημιουργείται στα πανεπιστήμια βιβλιοπωλείο το οποίο α) προμηθεύεται νέα βιβλία από τους εκδοτικούς οίκους και τα πουλά σε τιμή κόστους, β) αγοράζει από φοιτητές μεταχειρισμένα βιβλία και τα μεταπουλά στην τιμή που τα αγοράζει. Η τιμή αγοράς/πώλησης ενός μεταχειρισμένου βιβλίου εξαρτάται από την κατάσταση του βιβλίου.

* Όλοι οι πόροι που το κράτος εξοικονομήσει από την κατάργηση της δωρεάν διανομής συγγραμμάτων θα διατεθούν σε υποτροφίες για οικονομικά ασθενέστερους φοιτητές που σπουδάζουν εκτός της πόλης διαμονής τους. Το ποσό της υποτροφίας θα εξαρτάται τόσο από την οικονομική κατάσταση όσο και από την επίδοση των φοιτητών.

(12)

----- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ -----

27. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η χρηματοδότηση των ιδρυμάτων από το Υπουργείο Παιδείας γίνεται αποκλειστικά για τις διδακτικές τους ανάγκες. Χρηματοδότηση για την έρευνα γίνεται μόνο με βάση την επιστημονική αξία και μετά από διαγωνισμούς με κριτές που εποπτεύονται από τον υπό σύσταση Εθνικό Οργανισμό Έρευνας { σύμφωνα με τις πρόσφατες εξαιρετικές προτάσεις της Διυπουργικής Επιτροπής για την Έρευνα και Τεχνολογία }. Κανένα ερευνητικό κονδύλιο δεν διατίθεται χωρίς υποβολή και κρίση ερευνητικής πρότασης.

Το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης αποφασίζεται από το ΥΠΕΠΘ και μπορεί, π.χ., να είναι ανάλογο του αριθμού των φοιτητών που εισάγονται ή που αποφοιτούν από το ίδρυμα αλλά και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των ιδρυμάτων. Τα κονδύλια αυτά χρησιμοποιούνται για τα πάντα: μισθοδοσία διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, εξοπλισμό (διδασκικών) εργαστηρίων, κτλ. Η διάθεση των κονδυλίων είναι στη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης του ιδρύματος, μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας.

Η κατανομή των κονδυλίων στις σχολές είναι στην κρίση του Αντιπρύτανη Οικονομικών με έγκριση του Πρύτανη. Η κατανομή των κονδυλίων στα τμήματα μιάς σχολής είναι στην κρίση του Κοσμήτορα της σχολής.

{ Ένα ερώτημα είναι τι γίνεται με τις δαπάνες για συντήρηση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων. Ίσως θα πρέπει να υπάρχει ξεχωριστός προϋπολογισμός για αυτό, που θα καθορίζεται από το τετραετές αναπτυξιακό πρόγραμμα. }

{ Θέματα σχετικά με τα κονδύλια έρευνας που να χρειάζονται διευθέτηση; Overhead? Καλύτερος τρόπος να γίνεται έλεγχος νομιμότητας εξόδων; }

28. ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Οι μισθοί των μελών ΔΕΠ κυμαίνονται μέσα σε πλαίσια, διαφορετικά για κάθε βαθμίδα, τα οποία καθορίζονται από τα Υπουργεία Παιδείας και Οικονομικών. Ο ακριβής μισθός ενός μέλους ΔΕΠ εντός των πλαισίων αυτών καθορίζεται από το ΣΕ μετά από πρόταση του Κοσμήτορα της οικείας σχολής και του Πρύτανη. Ο μέσος όρος και οι επιτρεπόμενες διακυμάνσεις των μισθών των διαφόρων βαθμίδων σε σχέση με αυτόν του Καθηγητή έχουν ως εξής: υπάρχοντες Λέκτορες: 60 ± 10 %, Επίκουροι Καθηγητές: 70 ± 15%, Αναπληρωτές: 80 ± 20 %, Καθηγητές: 100 ± 25 %, Διακεκριμένοι Καθηγητές: 120 ± 30 % { ή κάτι παρόμοιο τέλος πάντων }.

Πλαίσια για τους μισθούς των διοικητικών θέσεων καθορίζονται με παρόμοιο τρόπο, π.χ. Πρυτάνεις $140 \pm 30 \%$, αντιπρυτάνεις $120 \pm 30 \%$, κτλ. Ο ακριβής μισθός καθορίζεται από το ΣΕ του κάθε ιδρύματος.

Οι μισθοί του βοηθητικού διδακτικού, τεχνικού, και διοικητικού προσωπικού είναι στη διακριτική ευχέρεια του ιδρύματος.

=====

Σημειώσεις/Επεξηγήσεις

(0) Η εγκατάλειψη του «κεντρικού σχεδιασμού» του αριθμού των εισακτέων από το ΥΠΕΠΘ δύσκολα θα κάνει την κατάσταση χειρότερη. Πρώτον, δε φαίνεται να γίνεται και πολύς ορθολογικός σχεδιασμός με βάση τις ανάγκες της αγοράς στο ΥΠΕΠΘ. Δεύτερον, ο οποιοσδήποτε σχεδιασμός καταστρατηγείται από τις χιλιάδες των φοιτητών που φεύγουν για σπουδές στο εξωτερικό. Το *numerus clausus* δεν έχει νόημα στις σημερινές συνθήκες ανοικτών συνόρων. Έχω την εντύπωση ότι οι περισσότεροι που φεύγουν στο εξωτερικό φεύγουν όχι γιατί δεν πέρασαν, αλλά γιατί δεν πέρασαν εκεί που ήθελαν (υπάρχουν στατιστικές;). Είναι καλύτερα να προσπαθήσουμε να πετύχουμε μια εξισορρόπηση της ζήτησης με την προσφορά εργασίας στην αγορά. Σε αυτό θα βοηθήσει η πληρέστερη δυνατή ενημέρωση των υποψηφίων για τις επαγγελματικές προοπτικές της κάθε σχολής. Ας αφήσουμε τα παιδιά να σπουδάσουν αυτό που θέλουν, αρκεί να έχουν τα απαραίτητα προσόντα. Ας αφήσουμε τα πανεπιστήμια να δημιουργήσουν νέα τμήματα να καλύψουν τη ζήτηση και να κλείσουν άλλα που δεν έχουν ζήτηση.

Η αρχική αντίδραση των ιδρυμάτων στην ελευθερία να καθορίζουν τους εισακτέους τους θα ήταν να τους μειώσουν (κίνητρα να εισάγουν λιγότερους είναι η «ευκολία» των διδασκόντων, αλλά και η καλύτερη ποιότητα παρεχόμενης εκπαίδευσης). Για αυτό είναι απαραίτητο η χρηματοδότηση να είναι ανάλογη του αριθμού των φοιτητών που τα ιδρύματα εκπαιδεύουν (νομίζω ότι το Cambridge και το Oxford λαμβάνουν μία συγκεκριμένη επιδότηση ανά φοιτητή). Πρέπει να υπάρχει και ένα κίνητρο στα ιδρύματα να εισάγουν όσους μπορούν περισσότερους. Το κίνητρο όμως αυτό μπορεί να οδηγήσει στην αποδοχή υποψηφίων με μειωμένα προσόντα (π.χ., κάτω από τη βάση). Αλλά αν τα τμήματα δημοσιεύουν στατιστικά στοιχεία για τους εισακτέους τους και το ποσοστό που αποφοιτούν, και αν αυτό λαμβάνεται υπόψη στην αξιολόγησή τους, η τάση αυτή ελέγχεται. Ελπίζεται ότι η εξισορρόπηση των παραπάνω κινήτρων θα οδηγήσει σε προσπάθεια των τμημάτων και των ιδρυμάτων να ανταγωνιστούν για την προσέλκυση των καλύτερων φοιτητών.

Εννοείται ότι αυτοτέλεια ΔΕΝ ΝΟΕΙΤΑΙ χωρίς αυστηρή, ουσιαστική, διαφανή (εξωτερική) αξιολόγηση. Η αυτοτέλεια δεν έχει μόνο δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις.

Αρκετοί συνάδελφοι ζήτησαν πολύ περισσότερη αυτοτέλεια για τα πανεπιστήμια από ότι το παρόν κείμενο δίνει, με το σκεπτικό, ας αφήσουμε τα πανεπιστήμια να κάνουν όπως νομίζουν (να εκλέγουν και να προάγουν όπως θέλουν, να προσλαμβάνουν όσους θέλουν, να διδάσκουν όσο θέλουν) και να χρησιμοποιήσουμε μόνο την αξιολόγηση ως μέσο ενίσχυσης της ποιότητας. Το βρίσκω αυτό πολύ επικίνδυνο. Πρώτον η αξιολόγηση δεν έχει καν ακόμα αρχίσει και είναι αμφίβολο ότι θα είναι αυστηρή. Δεύτερον, αν πάψει να υπάρχει οποιοσδήποτε έλεγχος, είναι πιθανό να γίνει όργιο προσλήψεων και μονιμοποιήσεων που καμιά αξιολόγηση και καμιά «τιμωρία» δεν θα μπορέσει να διορθώσει. Η αξιολόγηση είναι σημαντικό μέσο, αλλά δε νομίζω ότι από μόνη της αρκεί για τη διασφάλιση της αξιοκρατίας και την προάσπιση των συμφερόντων του κοινωνικού συνόλου.

(1) Ανάλογο των σημερινών ΣΑΠΕ και ΣΑΤΕ. Πρώτον, η διάκριση μεταξύ των δύο δε φαίνεται δικαιολογημένη. Δεύτερον, το σημερινό ΣΑΠΕ είναι υπερβολικά πολυπληθές και συμμετέχουν (υποτίθεται) οι πρυτάνεις καθώς και εκπρόσωποι Υπουργείων, συνδικάτων και γενικά άτομα με περιορισμένη γνώση σε πανεπιστημιακά θέματα. Θα ήταν καλό το όργανο αυτό να είναι πιο ολιγομελές. Το άλλο σημαντικό ζητούμενο εδώ είναι η αξιοκρατία. Μέχρι σήμερα η στελέχωση του ΕΣΥΠ, του ΣΑΠΕ κτλ, υπήρξε αδιαφανής και όχι απόλυτα αξιοκρατική. Που είναι οι επιφανείς επιστήμονες του εξωτερικού; Γιατί κανείς δεν επιζητεί τη γνώμη τους; Γιατί δεν ασκεί πίεση ο τύπος, η πανεπιστημιακή κοινότητα, και οι ίδιοι οι πολίτες στην πολιτική ηγεσία ώστε να κάνει πραγματικά αξιοκρατικές επιλογές; Η αυξημένη πλειοψηφία στη Βουλή ελπίζεται να βοηθήσει σε αυτό. Το ΕΣΤΕ θα μπορούσε να αποκτήσει περισσότερες εξουσίες και να γίνει κάτι σαν Board of Regents, που να επιβλέπει τα ΣΕ. Στην Πολιτεία της Νέας Υόρκης το BoR έχει την εξουσία να επεμβαίνει στα BoT ακόμα και ιδιωτικών πανεπιστημίων.

(2) ΣΕ είναι μετάφραση του αμερικανικού Board of Trustees. Τα ΣΕ στην Αμερική είναι ο βασικός τρόπος με τον οποίο επιτυγχάνεται η ανεξαρτησία των δημοσίων πανεπιστημίων από την πολιτική εξουσία. Οι πολιτικοί δεν αναμειγνύονται άμεσα στην επίβλεψη των πανεπιστημίων, αλλά την αναθέτουν σε άτομα της εμπιστοσύνης τους, τα οποία οι ίδιοι διορίζουν (στα ιδιωτικά πανεπιστήμια τα υπάρχοντα μέλη του ΣΕ εκλέγουν τα νέα μέλη κι έτσι είναι εντελώς ανεξάρτητα από την πολιτεία). Τα πλεονεκτήματα των ΣΕ με τη μορφή που προτείνεται είναι: α) η μακρόχρονη θητεία των μελών των ΣΕ εξασφαλίζει τη συνέχεια της εκπαιδευτικής πολιτικής σε περίπτωση που αλλάξει η κυβέρνηση ή το πρόσωπο του Υπουργού Παιδείας β) ψηφισμένες πολιτικές αποδυναμώνονται, γ) συντεχνιακές πιέσεις καθιστώνται λιγότερο αποτελεσματικές δ) η αυξημένη πλειοψηφία στη Βουλή επιβάλλει διακομματική συναίνεση και ενισχύει την αξιοκρατία. Το

τελευταίο που χρειάζεται η ανώτατη παιδεία είναι συμβούλια από κομματικούς εγκάθετους.

Ένα ερώτημα είναι αν θα έπρεπε το κάθε ίδρυμα να έχει το δικό του ΣΕ. Το μικρό μέγεθος πολλών ελληνικών πανεπιστημίων ίσως δεν δικαιολογεί κάτι τέτοιο. Θα μπορούσαν και ομάδες ιδρυμάτων να διοικούνται από ένα ΣΕ. Π.χ., μιά πιθανή ομαδοποίηση είναι η εξής: α) ΕΚΠΑ και Μετσόβιο, β) ΑΠΘ και Μακεδονίας, γ) Πανεπιστήμιο και Πολυτεχνείο Κρήτης, δ) Πανεπιστήμια Θράκης και Αιγαίου, ε) Πάτρας, Πελοποννήσου, Ιόνιο, και Ανοικτό, στ) Ιωαννίνων, Θεσσαλίας, και Δυτικής Μακεδονίας, ζ) Πειραιώς, Γεωπονικό, Οικονομικό, Χαροκόπειο, Πάντειο, και Καλών Τεχνών, η) όλα τα ΤΕΙ. Η παραπάνω ομαδοποίηση απαιτεί 8 ΣΕ.

(3) Η ανάγκη εσωτερικού κανονισμού θεσπίζεται τόσο στον Ν.1268/82 όσο και στον Ν. 2083/92, όμως σήμερα μόνο τα μισά πανεπιστήμια διαθέτουν τέτοιον. Είναι ένα παράδειγμα της αδυναμίας της πολιτικής ηγεσίας να εφαρμόσει τους νόμους που η ίδια ψηφίζει.

Εδώ τα ιδρύματα καλούνται να επιδείξουν δημιουργικότητα. Θα μπορούσαν, π.χ., να δέχονται φοιτητές αρχικά στο πανεπιστήμιο και να τους αφήνουν να επιλέγουν τμήμα αργότερα. Θα μπορούσαν να αφήνουν τους φοιτητές να κάνουν το δικό τους πρόγραμμα σπουδών και να τελειώσουν σε χρόνο μικρότερο του κανονικού. Καλούνται να αποφασίσουν αν θα θέσουν όριο σπουδών, προαπαιτούμενα, όριο στο πόσες φορές μπορεί ένας φοιτητής να αποτύχει σε εξετάσεις, κτλ. Μπορούν να κάνουν αν θέλουν την παρακολούθηση υποχρεωτική.

(4) Μιά γενική αρχή στα αμερικανικά πανεπιστήμια είναι η «συνδιοίκηση» (shared governance), που σημαίνει ότι οι διδάσκοντες έχουν φωνή και συμμετέχουν στη διοίκηση του πανεπιστημίου αλλά δεν έχουν την απόλυτη εξουσία. Στα αμερικανικά πανεπιστήμια (σε όλα, από ότι ξέρω) οι πρυτάνεις διορίζονται, δεν εκλέγονται, και έχουν μεγάλες εξουσίες. Οι πρυτάνεις ουσιαστικά διορίζουν όλες τις διοικητικές θέσεις, ακόμα και τους Προέδρους των τμημάτων σε πολλά ιδρύματα. Αυτό το αγνόησαν οι συντάκτες του Ν. 1268/82, που έκαναν επιλεκτική μίμηση του αμερικανικού μοντέλου από υπερβάλλοντα «δημοκρατικό» ζήλο. Ένα ίδρυμα όπου οι διοικούμενοι εκλέγουν τους διοικητές τους δύσκολα λειτουργεί αποτελεσματικά. Στα ελληνικά πανεπιστήμια το μόνο «αντίπαλον δέος» είναι το ΥΠΕΠΘ (ο «μεγάλος ελεγκτής» κατά τον Μ. Ανδρουλάκη) που όμως είναι τόσο υπερφορτωμένο με υποχρεώσεις που τελικά δεν κάνει αποτελεσματικό έλεγχο.

(5) Σήμερα προκηρύσσεται αυτόματα θέση όταν μία θέση μένει κενή και όταν μία θέση που προκηρύχθηκε για την εξέλιξη μέλους ΔΕΠ καταλαμβάνεται από εξωτερικό υποψήφιο (πράγμα που συμβαίνει σπάνια) προκηρύσσεται νέα θέση. Κάτι τέτοιες άστοχες διατάξεις οδήγησαν στο γιγαντισμό πολλών τμημάτων σε Αθήνα και Θεσ/νίκη.

(6) Το Άρθρο 14 παρ. 43 του Ν.2817/00 λέει: «Η ανακοίνωση της προκήρυξης καταχωρίζεται επίσης στο επίσημο έντυπο του οικείου Α.Ε.Ι., εφόσον κυκλοφορεί, και του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ενώ ενημερώνεται και η σχετική τηρούμενη σελίδα του ΥΠΕΠΘ στο διαδίκτυο». Η σελίδα αυτή είναι μάλλον: <http://www.yperth.gr/efarmoges/dep.php>, στην οποία μπορεί κανείς να αναζητήσει κενές θέσεις ΔΕΠ κατά γνωστικό αντικείμενο ή ίδρυμα. Όμως και πάλι είναι άβολο. Πρώτον, δεν υπάρχουν όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Δεύτερον, δε δίνεται η ίδια η προκήρυξη αλλά το φύλλο ΦΕΚ. Δοκίμασα να βρω μια τυχαία προκήρυξη στο www.et.gr, αλλά δεν τα κατάφερα. Τι τεύχος ΦΕΚ; Δίνεται μια ημερομηνία, που είναι μάλλον ημερομηνία καταχώρησης, αλλά δε δίνεται προθεσμία υποβολής υποψηφιότητας. Τρέχα γύρευε ... Δηλαδή, αν κάποιος επιστήμονας του εξωτερικού ενδιαφέρεται να επιστρέψει στην Ελλάδα, θα πρέπει ουσιαστικά να ενημερωθεί προσωπικά από κάποιον στο τμήμα όπου γίνεται η αναζήτηση, κάτι που προσδίδει μεγάλη βαρύτητα σε προσωπικές γνωριμίες.

(7) Προτείνεται η κατάργηση της βαθμίδας του λέκτορα, αν και είναι συζητήσιμο. Η βαθμίδα αυτή ήταν ίσως χρήσιμη το 1982, αλλά στο μεταξύ έχει γίνει μέσο τακτοποίησης μεταπτυχιακών φοιτητών ενός τμήματος. Αν κάποιος δεν έχει τα προσόντα για Επίκουρος, καλύτερα να μη διορίζεται καν. Οι διδάκτορες των ελληνικών πανεπιστημίων καλό θα είναι να κάνουν κι ενα postdoc στο εξωτερικό, να γράψουν μερικές ακόμα δημοσιεύσεις, και μετά να γυρίσουν στην Ελλάδα ως Επίκουροι (σε άλλο τμήμα από εκεί που έκαναν το διδακτορικό τους). Αυτό είναι πολύ προτιμότερο από το να γίνονται κατευθείαν λέκτορες.

(8) Επειδή οι προδιαγραφές για τις βαθμίδες δεν είναι απαραίτητα οι ίδιες σε όλα τα ιδρύματα και σε όλα τα τμήματα, δεν μπορούν να καθοριστούν ρητά από ένα νόμο πλαίσιο. Όμως με την αναγραφή τους στον Ε.Κ. όλα τα μέλη ΔΕΠ θα γνωρίζουν τι απαιτείται από αυτά και ελπίζεται ότι θα αποφευχθεί αυθαίρετη και άνιση μεταχείριση τους.

(9) Ένα σημείο όπου χλωαίνει σημαντικά ο Ν. 1268/82 είναι η απουσία πειθαρχικών διατάξεων (βλ. Ν. Παπαδάκης, "Η παλίμψηστη εξουσία", Gutenberg, 2004). Τέτοιες διατάξεις υπάρχουν στο Ν. 5343/32 αλλά είναι ασαφείς ως προς το τι συνιστά παραβατική συμπεριφορά. Για αυτό οι συμπεριφορές αυτές περιγράφονται ρητά στο παρόν προσχέδιο. Υπάρχει και ένας νόμος του 1976 για πειθαρχικά συμβούλια αλλά δεν τον έχω.

(10) Δεν προβλέπεται Γ.Σ. όλου του τμήματος γιατί δεν είναι πρακτική. Τα περισσότερα τμήματα έχουν εκατοντάδες ή και χιλιάδες φοιτητές. Σκοπός της παραγράφου αυτής είναι να μειώσει το οργανωτικό πλεονέκτημα των κομματικών παρατάξεων και να ενισχύσει τις ανεξάρτητες φωνές.

(11) Οι 6 ώρες που προβλέπονται από τον τωρινό κανονισμό είναι πολύ λίγες για κάποιον που δεν κάνει έρευνα (στο πανεπιστήμιο μου ο κανονισμός προβλέπει 11.5 ώρες). Το άλλο πρόβλημα με τον τωρινό κανονισμό είναι ότι δε λαμβάνει καθόλου υπόψη του την ερευνητική παραγωγή κάποιου. Δηλαδή, κάποιος που δουλεύει σκληρά και κάνει 10 δημοσιεύσεις το χρόνο και κάποιος που πηγαίνει στη σχολή, διδάσκει και εξαφανίζεται, έχουν τις ίδιες διδακτικές υποχρεώσεις. Έλεος! Ο νόμος προβλέπει ελάχιστη παραμονή στη σχολή 20 ώρες την εβδομάδα, αλλά αυτό είναι δώρον άδωρον, γιατί α) δύσκολα ελέγχεται, και β) παραμονή δε σημαίνει και ενασχόληση με πανεπιστημιακά καθήκοντα.

(12) Φυσικά, νέα και μεταχειρισμένα βιβλία μπορούν να εμπορεύονται και τα βιβλιοπωλεία. Όμως τα βιβλιοπωλεία θα τα αγοράζουν φτηνά και θα τα πουλούν ακριβά. Με την προτεινόμενη ρύθμιση η πολιτεία ουσιαστικά επιδοτεί τα έξοδα λειτουργίας του πανεπιστημιακού βιβλιοπωλείου.

Η κριτική στην παραπάνω πρόταση θα είναι ασφαλώς ότι οι φοιτητές χάνουν γιατί θα πρέπει να πληρώνουν για τα βιβλία τους. Η απάντηση είναι ότι το σύστημα αυτό είναι πιο αποδοτικό: α) κανείς δε φορτώνεται βιβλία που δεν τα χρειάζεται, β) κανένα βιβλίο δεν πρόκειται να πεταχτεί στα σκουπίδια στο τέλος της χρονιάς, γ) αν κάποιος κωλύεται οικονομικά αλλά θέλει να κρατήσει τα βιβλία του μπορεί κάλλιστα να αγοράσει μεταχειρισμένα. δ) ενισχύει την ατομική υπευθυνότητα: επιστρέφεις το βιβλίο σε καλή κατάσταση: παίρνεις τα περισσότερα λεφτά σου πίσω, ε) όλοι οι εξοικονομούμενοι πόροι πηγαίνουν στους οικονομικά ασθενέστερους!

Γενικότερα, επειδή οι επιτυχόντες στα πανεπιστήμια ανήκουν κατά μεγάλο ποσοστό στα ευπορότερα στρώματα, το σύστημα της δωρεάν πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα μας ισοδυναμεί με επιδότηση, μέσω της φορολογίας, των οικονομικά ισχυρότερων από τους οικονομικά ασθενέστερους! Θα πρέπει σοβαρά να σκεφτούμε τη θέσπιση διδάκτρων για τους ευπορότερους φοιτητές (κάτι που πάλι προσκρούει στο άρθρο 16 του Συντάγματος).